

Sygn. akt VIII U 2189/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Maria Gawlik
Protokolant:	Anna Krzyszkowska

po rozpoznaniu w dniu 24 lutego 2015 r. w Gliwicach

sprawy Z. Z. (Z.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania Z. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 1 września 2014 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ubezpieczonemu przyznaje prawo do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych począwszy od ukończenia 60 lat życia.

(-) SSO Maria Gawlik

Sygn. akt. VIII U 2189/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 września 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z., powołując się na ustawę z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz.1227 ze zm.) odmówił ubezpieczonemu Z. Z. prawa do emerytury z powodu nieudokumentowania wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a jedynie 8 lat i 22 dni.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się jej uchylecia i przyznania spornego świadczenia. Podniósł, że spełnił wszystkie przesłanki wymagane ustawą do przyznania emerytury, a w okresach zakwestionowanych przez ZUS pracował w warunkach szczególnych na stanowisku montera urządzeń wodnokanalizacyjnych i spawacza. Wniósł także o przesłuchanie świadków.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko. Organ rentowy wskazał na okresy uwzględnione ubezpieczonemu do stażu pracy w warunkach szczególnych jak i te, których do takiej pracy nie zaliczył.

Rozpoznając odwołanie Sąd Okręgowy ustalił:

Ubezpieczony Z. Z. urodził się (...)

W dniu 28 lipca 2014r. złożył wniosek o ustalenie prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych.

W dniu 1 września 2014r. ZUS wydał zaskarżoną decyzję odmowną.

Do okresów składkowych i nieskładkowych ZUS zaliczył ubezpieczonemu (na dzień 1 stycznia 1999r.) 25 lat, 6 miesiące i 20 dni.

Do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, ZUS uwzględnił ubezpieczonemu 8 lat i 22 dni, tj. zatrudnienie od 2 maja 1973r. do 21 listopada 1977r. w Spółdzielni Pracy (...) w R. oraz okres od 1 czerwca 1995r. do 31 grudnia 1998r. w (...) Oddział w Z. (z wyłączeniem okresów niezdolności do pracy).

ZUS nie uwzględnił natomiast okresu zatrudnienia od 1 grudnia 1977r. do 31 sierpnia 1988r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w B., pomimo ujęcia ich w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych z 10 sierpnia 2008r. (w którym zakwalifikowano powyższy okres do prac wymienionych w wykazie A, dziale V, poz. 1 oraz w dziale XIV, poz. 12 – rozporządzenia z 7.02.1983r.; na stanowisku wymienionym w wykazie A dziale V, poz. 1 pkt 7 oraz w dziale XIV, poz. 12, pkt 9-10 stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 17 M.G.Ez dnia 12.08.1983r. w sprawie określenia stanowisk pracy resortu górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach), gdyż do pracy w warunkach szczególnych nie można zaliczyć okresów wykonywania wymienionych w rozporządzeniu w różnych działach.

Ubezpieczony pracował w spornym okresie w (...)W. (...) w wydziale montażowym WM-4 w K., na stanowisku montera-spawacza.

Sąd ustalił, że w czasie zatrudnienia ubezpieczony odbywał kurs podstawowy spawania gazowego ubezpieczony - od 18 września do 12 grudnia 1978r., następnie od 16 marca do 31 maja 1975r. – kurs podstawowy spawania ręcznego elektrycznego, a w roku 1984r. (od 3.10.1983r. do 14.02.1984r.) odbył kurs spawania elektrycznego rur (...). Nadto odwołujący także w późniejszym okresie podnosił swoje kwalifikacje, kończąc w 1995r. kurs ponadpodstawowy spawania gazowego rur (13.11.1995-15.12.1995r.).

Praktyką pracodawcy było powierzenia nowo przyjętym pracownikom, w tym również absolwentom przyzakładowej szkoły zawodowej - stanowiska montera lub montera instalacji sanitarnych, zgodnie z wyuczonym zawodem, a następnie -po ukończeniu kursu spawania – powierzano stanowiska montera-spawacza. Na kurs spawania kierował pracodawca, i szkolenie odbywało się w zakładzie.

Przedmiotem działalności przedsiębiorstwa były usługi na rzecz przemysłu węglowego – kopalni.

Pracownicy, zatrudnieni na stanowisku montera-spawacza, początkowo wykonywali wyłącznie prace monterskie w głębokich wykopach, przy urządzeniach wodnokanalizacyjnych polegające na ręcznym montażu, naprawie bez użycia urządzeń spawalniczych, a po uzyskaniu uprawnień do spawania wykonywali pracę spawalniczą przy montażu urządzeń sanitarnych, instalacji kanalizacyjnych, grzewczych oraz usuwaniu powstałych awarii, na terenie kopalni: sortowni, w wykopach. Stąd też pracę wykonywali zarówno na zewnątrz jak i w zamkniętym pomieszczeniu, w dużym zapyleniu, hałasie, w różnych warunkach atmosferycznych, Z tytułu pracy w warunkach szczególnych pracownicy – monterzy-spawacze otrzymywali mleko, posiłki regeneracyjne i dodatki do wynagrodzenia. Ubezpieczony był zatrudniony w całym powyższym okresie w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wraz z ubezpieczonym w spornym okresie na stanowisku monter instalacji sanitarnych-spawacz pracowali : K. B. i S. S., którym po ukończeniu 60 r. życia ZUS O/C. i o/Z. przyznał prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Po okresie spornym, w dalszym przebiegu zatrudnienia ubezpieczony nadal wykonywał prace spawacza: w 1988-1989 oraz prace montera - spawacza: w 1989-1990r. w (...) Sp. z o.o. w K.; w 1990/1992r. w ZB-M (...) w K., w 1992-1995 w (...) Sp. z o.o.

Sąd ustalił nadto, że ubezpieczony ukończył 60 lat życia, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego oraz w dacie 1 stycznia 1999r. posiada ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Powyższe okoliczności Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego, kserokopii świadectw pracy i świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych (k. 5 i 8 a.s.), kserokopii książeczki spawacza (k. 6-7 a.s.), zeznania świadków i wyjaśnień odwołującego (nagranie rozprawy z dnia 24 lutego 2015r., płyta – k. 25 a.s.).

Odnośnie rodzaju pracy wykonywanej przez ubezpieczonego Sąd dał wiarę zeznaniom świadków. W spornych okresach pracowali oni razem z ubezpieczonym, w tym samym zakładzie i na tożsamyh stanowiskach, wykonując pracę na tych samych budowach. Stąd też posiadali szczegółową wiedzę na temat miejsca i charakteru wykonywanej przez odwołującego pracy. Zeznania świadków pokrywają i uzupełniają się wzajemnie. Nadto w pełni korespondują z twierdzeniami ubezpieczonego i znajdują odzwierciedlenie w pozostałym materiale dowodowym: dokumentach pracowniczych, w tym „Książeczki spawacza”.

Sąd Okręgowy zważył:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie podnieść należy, iż niezasadnym jest roszczenie odwołującego o uchylenie zaskarżonej decyzji, gdyż w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych odwołania od decyzji administracyjnych wydanych przez organ rentowy rozpatrują sądy powszechne (z wyjątkiem odwołań od decyzji wymienionych w art. 83 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych) w sposób merytoryczny, orzekając, co do istoty sprawy zgodnie z art. 477¹⁴ § 1 i § 2 k.p.c. w związku z art. 83 ust. 2 u.s.u.s. Postępowanie sądowe zainicjowane odwołaniem od decyzji ZUS może zakończyć się bądź oddaleniem odwołania, jako bezzasadnego bądź zmianą zaskarżonej decyzji i orzeczeniem co do istoty sprawy.

Przechodząc do meritum, stosownie do treści art. 32 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz.1227 ze zm.) w powiązaniu z § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm.) ubezpieczonym mężczyznom urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r. będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przy pracach wymienionych w wykazie A, przysługuje prawo do emerytury w razie łącznego spełnienia następujących warunków:

1. osiągnięcia wieku emerytalnego 60 lat
2. posiadania wymaganego okresu zatrudnienia wynoszącego 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Z kolei zgodnie z treścią art. 184 ust 1 ustawy, ubezpieczonym urodzonym po dniu

31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Kwestia posiadania przez ubezpieczonego ponad 25 letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz ukończenie 60 lat nie były sporne. Nie było także sporne, iż odwołujący nie jest członkiem OFE.

Okoliczność sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła posiadania przez ubezpieczonego (na dzień 1 stycznia 1999r.) wymaganego 15 letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem organ rentowy zaliczył mu jedynie 8 lat i 22 dni takiej pracy. Nie uwzględnił natomiast okresu zatrudnienia w od 1 grudnia 1977r. do 31 sierpnia 1988r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w B. pomimo przedłożenia świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych w powyższych okresach.

Stanowisko ZUS w niniejszej sprawie nie jest słuszne, gdyż jak wykazało przeprowadzone postępowanie dowodowe ubezpieczony nie wykonywał równorzędnie dwóch rodzajów prac uwzględnionych w załączniku do rozporządzeniu RM z dnia 07.02.1983r. (Dz. U. z 1983r., nr 8, poz. 43 ze zm.) w różnych działach, co było zasadniczym zarzutem ZUS, a w spornym okresie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy – początkowo – do czasu uzyskania uprawnień spawalniczych, tj. w grudniu 1978r. - prace wymienione w wykazie A, dziale V, poz. 1, tj. roboty wodnokanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach, a następnie od grudnia 1978r. prace wymienione w wykazie A, dziale XIV, poz. 12 – tj. prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodnorodowym.

Wpisy w „Książeczce spawacza”, adnotacja dotycząca kursów spawania zawarta w świadectwie pracy, jak również angaż na stanowisku spawacz i potwierdzenie wykonywania pracy w warunkach szczególnych przez pracodawcę, jednoznacznie wskazują, iż czynności spawacza ubezpieczony wykonywał w ww. okresie spornym. Do ustalenia czy praca spawacza była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, Sąd przyjął za miarodajne zeznania świadków i wyjaśnienia odwołującego. Czynności typowo monterskie ubezpieczony wykonywał zanim nie zdobył kwalifikacji spawalniczych, a praktyka pracodawcy było dopisywania do stanowiska monter instalacji sanitarnych drugiego członu – „spawacza” w momencie zdobycia uprawnień przez pracownika, który dalej wykonywał prace w wydziale montażu, ale nie dokonując napraw ręcznie, a za pomocą spawania gazowego czy elektrycznego. Przypisanie stanowiska monter-spawacza nie stanowiło o wykonywaniu dwóch różnych prac, a o czym świadczy chociażby myślnik użyty w nazwie stanowiska, stanowił o wykonywaniu pracy spawalniczej przy montażu instalacji sanitarnych.

Należy również podkreślić, że nazwa stanowiska powołana w angażu nie jest wiążąca dla uznania pracy ubezpieczonego za wykonywaną w warunkach szczególnych, ponieważ okres zatrudnienia może być zaliczony do pracy w warunkach szczególnych, gdy pracownik faktycznie wykonywał prace objęte wykazem prac uprawniających do wcześniejszej emerytury, pomimo że stanowisko, jakie mu formalnie przypisano nie jest wymienione w wykazie. Wymieniony wyżej wykaz A nie określa bowiem stanowisk pracy, ale definiuje rodzaj prac, które są uważane za wykonywane w szczególnych warunkach. Decydujące znaczenie dla zakwalifikowania pracy jako realizowanej w szczególnych warunkach ma nie nazwa zajmowanego stanowiska, ale rodzaj, charakter i warunki pracy.

Dodatkowo również, zdaniem orzekającego Sądu, że użyty w przepisie rozporządzenia zwrot „przy spawaniu” jest na tyle nieostry, że obejmuje on czynności wykonywane przez spawacza w ramach przebiegu procesu spawania, pewien ciąg technologiczny, umożliwiający osiągnięcie efektu finalnego, a do takiego rodzaju pracy którego należy wliczyć prace monter-spawacza.

Uwadze Sądu nie uszedł również fakt, iż ZUS O/C. i Z. przyznał prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych współpracownikom ubezpieczonego zatrudnionym na tożsamym stanowisku i wykonujących tożsame rodzaje prac.

Konkludując, po zsumowaniu uwzględnionego przez Sąd spornego okresu zatrudnienia tj. ponad 10 lat i okresu zatrudnienia uznanego przez organ rentowy, tj. 9 lat i 22 dni, niewątpliwie uznać należało, iż ubezpieczony Z. Z. legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999r. wymaganym 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach.

Wobec faktu, iż odwołujący spełnia także pozostałe przesłanki uprawniające go do wcześniejszej emerytury, Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury poczynając od dnia ukończenia przez niego 60 roku życia.

SSO Maria Gawlik